

Михаило Петровић АЛАС

ЖИВОТ
дело
време

Српска академија наука и уметности

МИХАИЛО
ПЕТРОВИЋ
150 АЛАС
година од рођења

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ АЛАС: ЖИВОТ, ДЕЛО, ВРЕМЕ
ПОВОДОМ 150 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА

Издаје

Српска академија наука и уметности
Кнеза Михаила 35, Београд

За издавача

академик Владимир С. Косић

Главни уредник

академик Марко Анђелковић

Уредници публикације

академик Сиван Пилиповић
академик Градимир В. Миловановић
проф. др Жарко Мијајловић

Дизајн корица

Драјана Лацмановић-Лекић

Припрема за штампу

Досије студио, Београд

Избор ликовних прилога

Маја Новаковић

Лектура и коректура

Невена Ђурђевић
Снежана Крсић-Букарица

Штампа

Планета принт, Београд

Тираж: 750 примерака

ISBN 978-86-7025-808-2

© Српска академија наука и уметности, 2019.

Издавање ове монографије потпомогнуто је средствима Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и компаније Телеком Србија.

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ АЛАС
ЖИВОТ, ДЕЛО, ВРЕМЕ

ПОВОДОМ 150 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

Репрезентативна издања, као што је ова монографија, подразумевају ангажовање, ентузијазам и сарадњу већег броја људи и институција. Овом приликом желимо да се захвалимо свима који су учествовали или на неки начин допринели или помогли настанак и објављивање овог дела.

Нашу захвалност на уложеном труду упућујемо пре свега ауторима тематских прилога који су на високом и стручном нивоу осветлили главна места из научне и личне биографије Михаила Петровића Аласа, а притом успели да очувају увек важну компоненту читљивости и занимљивости текста за општу публику. Захваљујемо се госпођи Снежани Крстић-Букарица и госпођи Невени Ђурђевић из Сектора за издавачку делатност САНУ за добро урађену лектуру и њиховом доприносу да лепо написана реч изгледа још лепше.

Монографија је илустрована многобројним фотографијама и копијама докумената које су добијене захваљујући љубазности Архива САНУ, Библиотеке САНУ, Математичког института САНУ, Архива Србије, господина Виктора Лазића из Удружења „Адлигат“, господина Јована Ханса Ивановића и његовој Фондацији „Михаило Петровић Алас“, ОШ „Михаило Петровић Алас“, Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“, Музеја града Београда, Завода за уџбенике у Београду, Виртуелној библиотеци Математичког факултета у Београду и Дигиталном легату „Михаило Петровић Алас“.

Издавање ове публикације финансијски су помогли ЈП „Србијагас“, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, пре свега кроз научне пројекте у којима учествује већи део аутора прилога, и компанија Телеком Србија. Упућујемо им велику захвалност за учињену помоћ.

На крају, захваљујемо се господину Мирку Милићевићу из издавачке куће „Досије студио“ за одличну техничку припрему монографије.

С. Пилиповић, Г. Миловановић, Ж. Мијајловић

САДРЖАЈ

7 | Реч уредника

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ АЛАС: ЖИВОТ И ДЕЛО

- 13 | Жарко Мијајловић, *Михаило Пејровић Алас и његово време*
35 | Стеван Пилиповић, *Академик Михаило Пејровић – доприноси у науци и настави*
65 | Градимир В. Миловановић, Миодраг Матељевић, Милољуб Албијанић,
Српска школа математике – од Михаила Пејровића до Шанијске листе
93 | Војислав Андрић, *Педагошки рад Михаила Пејровића*

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ У ФИЛОЗОФИЈИ, КЊИЖЕВНОСТИ И ЈАВНОМ ЖИВОТУ

- 115 | Слободан Вујошевић, *Математичка феноменологија и филозофија математике*
127 | Никола Петровић Морена, *Математичка феноменологија између мита и стварности*
143 | Ђорђе Видановић, *Михаило Пејровић Алас и савремена когнитивна наука*
157 | Михајло Пангић, *О рибарству и књижевним радовима Михаила Пејровића Аласа*
171 | Милан Божић, *Путовање и јуџојиси*
185 | Ненад Теофанов, *Рибарење Михаила Пејровића – један поглед*

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ: ИЗУМИ И ПАТЕНТИ

- 201 | Радомир С. Станковић, *Хидроинтегратор Михаила Пејровића Аласа*
215 | Катица Р. (Стевановић) Хедрих, *Механика и инжењерство у делу Михаила Пејровића*
233 | Миодраг Ј. Михаљевић, *Михаило Пејровић Алас и државне шифре између два светска рата*

МАТЕМАТИЧКО НАСЛЕЂЕ МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА, ПРИЛОЗИ

- 249 | Зоран Огњановић, *Тадија Пејовић и логика његова наследника Михаила Пејровића Аласа*
257 | Владимир Драговић, *Михаило Пејровић, алгебарска геометрија и диференцијалне једначине*

- 267 | Наташа Крејић, *Група за нумеричку математичку у Новом Сагу*
275 | Дора Селеши, *Михаило Пејровић Алас – научно завештање и савремене тјевине у теорији вероватноће*

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ У МЕДИЈИМА И АРХИВИМА

- 285 | Маја Новаковић, *Дигитализација наслеђа Михаила Пејровића Аласа*
299 | Марија Шеган-Радоњић, *Документи о Михаилу Пејровићу у архиву Математичког института САНУ (1946–1954)*

ГЕНЕАЛОГИЈА

- 309 | Бошко Јовановић, *Математичка генеалогја Михаила Пејровића Аласа*
329 | *Математичко генеалогско стабло Михаила Пејровића*, приредио Жарко Мијајловић
347 | Напомене

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ: ИЗАБРАНА БИБЛИОГРАФИЈА

- 359 | *Прилози библиографији и извори података*, приредили Жарко Мијајловић и Стеван Пилиповић

РЕЧ УРЕДНИКА

Већ први сусрет са делом Михаила Петровића указује на личност која је по многим одликама била полихистор. Академик Петровић био је пре свега надарен математичар и угледан професор Универзитета у Београду, али и рибар, књижевник, филозоф, музичар, светски путник и путописац. Имао је диплому из математике Велике школе у Београду и стекао лисанс из математике, физике и хемије на Сорбони. У 26. години, свега годину дана по завршетку редовних студија, на истом универзитету брани докторат математичких наука као студент чувених француских математичара Анрија Поенкареа, Шарла Ермита и Шарла Емила Пикара. Већ исте 1894. године постаје професор Велике школе и доноси дух француске математике у Београд. Тада почиње његово дуго и плодно путовање кроз науку док, захваљујући њему, Београд хвата корак у математичким наукама са другим великим европским центрима. Постао је покретач и вођа српске математике и снажно допринео духу савремене европске науке у Србији.

Петровић је подједнако добро познавао и добијао прворазредне резултате у неколико математичких области: диференцијалним једначинама, нумеричкој анализи, теорији функција комплексне променљиве и геометрији полинома. Занимао се и за природне науке, хемију, физику и биологију, у којима је такође објављивао научне радове. У научном раду задовољавао је строге стандарде најразвијенијих европских држава. У бриљантном успону, за свега неколико година, до почетка 20. века написао је тридесетак радова које је објавио у водећим европским математичким часописима. Зато је већ са 30 година изабран за члана Српске краљевске академије, а убрзо и многих иностраних академија и угледних струковних друштава. Доживео је такође највећу почасти светске математичке заједнице: налази се у малој групи математичара (13) који су имали бар пет пленарних или предавања по позиву на Светском конгресу математичара (ICM). Одржао је пет таквих предавања: 1908, 1912, 1924, 1928. и 1932. У математичкој заједници сматра се да је један овакав позив еквивалентан *“of an induction to a hall of fame”*. Поред тога, узима се да је Петровић основао нове научне дисциплине, математичку феноменологију и теорију математичких спектра. Изумео је неколико аналогних рачунских машина, имао техничке патенте и био главни криптограф српске и југословенске војске. До Другог светског рата, све докторске дисертације из математике које су одбрањене на Универзитету у Београду урађене су под његовим менторством. У вези са тим је и једно од највећих и најважнијих достигнућа

професора Петровића – оснивање српске математичке школе. Из ове школе изашао је велики број угледних математичара не само у Србији, већ и широм света.

Ове, 2018. године, српски математичари и Српска академија наука и уметности обележавају 150 година од рођења Михаила Петровића Аласа. Током године, Академија је организовала велику изложбу посвећену Петровићу, свечани скуп и конференцију. Ова монографија једно је од обележја овог важног јубилеја српске математике. О Петровићу се доста писало, крајем прошлог века објављена су његова сабрана дела. Зато су уредници и писци ауторских прилога имали доста тежак задатак да пронађу нове детаље из живота и дела професора Петровића. Тим пре што је његово дело огромно, креће се у разним правцима и обухвата теме које је на први поглед тешко спојити. Како је једном приликом споменуо Драган Трифуновић, Петровићев биограф и велики познавалац његовог дела, потребан је скоро читав један институт који би обухватио целокупно стваралаштво професора. Зато смо себи поставили релативно скроман циљ, да кроз избор тематских прилога осветлимо главна места у Петровићевом животном путу и делу, време и околности у којима је живео, као и то где се данас налази српска математичка школа. Аутори су у писању својих прилога избегавали техничке детаље и претерану употребу математичког језика. Отуда је монографија намењена општем читаоцу, пре свега онима које занима историја српске науке и како је она настајала на прелому 19. и 20. века, али и онима који желе да упознају живот једног изврсног математичара и универзалног ствараоца и, можемо сасвим слободно рећи, једне необичне личности.

Ж. Мијајловић, С. Пилиповић, Г. Миловановић

МИХАИЛО ПЕТРОВИЋ АЛАС:
ЖИВОТ И ДЕЛО

ГЕНЕАЛОГИЈА

МАТЕМАТИЧКА ГЕНЕАЛОГИЈА МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА АЛАСА

Бошко ЈОВАНОВИЋ

Универзитет у Београду, Математички факултет

„Сви смо ми изашли из Гіољевој Шињела“

Ф. М. Достојевски

Михаило Петровић се с правом сматра оснивачем београдске (и српске) математичке школе. Штавише, већину данашњих математичара у Србији чине његови наследници и следбеници.

Михаило Петровић Алас је рођен 6. маја 1868. године у Београду, као прво од петоро деце оца Никодима, професора Богословије, и мајке Милице (рођене Лазаревић), ћерке проте Новице Лазаревића. Године 1885. завршио је Прву београдску гимназију, а 1889. је дипломирао на Природно-математичком одсеку Филозофског факултета Велике школе у Београду. После тога, одлази у Париз где је на Високој редовној школи (l'École normale supérieure) стекао дипломе из области математичких (1891) и физичких наука (1893). Као најбољи студент своје генерације присуствовао је пријему код председника Француске Републике 1893, а исто тако и 1894. Дана 21. јуна 1894. године одбранио је докторску дисертацију „О нулама и половима интеграла алгебарских диференцијалних једначина“ (“Sur les zéros et les infinis des intégrales des équations différentielles algébriques”) на Сорбони (Université Paris IV – Sorbonne), пред комисијом коју су чинили Шарл Ермит, Емил Пикар и Пол Пенлеве, чиме је стекао

степен доктора математичких наука (Docteur és sciences mathématiques) [1]. Одбрани доктората је присуствовао и амбасадор (посланик) Краљевине Србије у Француској Милутин Гарашанин. Приметимо да је Милутин Гарашанин био врло значајна личност јавног и политичког живота тадашње Србије: председник владе, министар више ресора, посланик у Бечу и Паризу, председник Народне скупштине, оснивач и председник Српске напредне странке, академик Српске краљевске академије (СКА), син Илије Гарашанина [2].

ПРЕТХОДНИЦИ МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА

Користећи базу података *Mathematics Genealogy Project (MGP)* Државног универзитета Северне Дакоте [3] која садржи податке о преко 235.000 одбрањених докторских дисертација из области математике, и следећи линију докторанд – ментор, лако се добија следећи низ математичких претходника Михаила Петровића:

Михаило Петровић (1894)	Јохан Бернули (Johann Bernoulli)
Шарл Ермит (Charles Hermite)	Јакоб Бернули (Jacob Bernoulli)
Ежен-Шарл Каталан (Eugène-Charles Catalan)	Никола Малбранш (Nicolas Malebranche)
Жозеф Лиувил (Joseph Liouville)	Готфрид Вилхелм Лајбниц (Gottfried Wilhelm Leibniz)
Симеон Дени Пуасон (Simeon Denis Poisson)	Јакоб Томасиус (Jakob Thomasius)
Жозеф Луј Лагранж (Joseph Louis Lagrange)	Фридрих Лајбниц (Friedrich Leibniz) (1622)
Леонард Ојлер (Leonhard Euler)	непознат

Овај „родослов“ се протеже на преко 270 година (од Лајбница старијег до М. Петровића) и садржи низ веома познатих француских, швајцарских и немачких математичара.

Ситуација се мења када се уместо једног (првог) ментора у списак укључе и коментори као и ментори вишеструких доктората. Тако добијамо:

Михаило Петровић (1894)
Шарл Ермит, Шарл Емил Пикар (*Charles Émile Picard*)⁽¹⁾
Ежен-Шарл Каталан
Жозеф Лиувил
Симеон Дени Пуасон^(a), Луј Жак Тенар (*Louis Jacques Thenard*)⁽²⁾
Жозеф Луј Лагранж, Пјер-Симон Лаплас (*Pierre-Simon Laplace*)⁽³⁾
Леонард Ојлер; Ђовани Бајџиџија (Ђамбајџиџија) Бекарџија (*Giovanni Battista (Giambattista) Beccaria*)*
Јохан Бернули
Јакоб Бернули, Николаус Еглингер (*Nikolaus Eglinger*)⁽⁴⁾
Никола Малбранш; Петер Веренфелс (*Peter Werenfels*)⁽⁵⁾
Готфрид Вилхелм Лајбниц
Јакоб Томасиус, Ерхард Вајџел (*Erhard Weigel*)^(b); Бартоломју Леонард Швендендорфер (*Bartholomäus Leonhard Schwendendorffer*)*; Кристијан Хајџенс (*Christiaan Huygens*)⁽⁶⁾
Фридрих Лајбниц* (1622)

У овом списку су коментори раздвојени зарезом, а ментори различитих дисертација тачком и зарезом. Тако је, на пример, Г. В. Лајбниц имао три доктората: Dr Phil. (1666),

Dr Jur. (1667) и докторат објављен у Краљевској академији наука у Паризу (Académie royale des sciences de Paris) (1676). Ментор овог последњег доктората био је познати физичар Кристијан Хајгенс.

Интересантно је да Ж. Л. Лагранж званично никад није бранио докторат (постоји само податак о В. А. Università di Torino, 1754). И поред тога, остварио је фундаменталне резултате из области математике и механике. На препоруку Ојлера и д'Аламбера, Лагранж је наследио Ојлера на месту управника одељења математике Пруске академије наука у Берлину, где је остао више од двадесет година. На тај начин, веза Ојлера и Лагранжа је чвршћа од многих званичних веза ментора и докторанда [4].

Од сваког коментора у претходном списку, означеног бројем у округлим заградама, полази нова „грана“ претходника. Поједине гране се поново „уливају“ у главно стабло или неку од претходних грана. Одговарајућа места су означена словима у угластим заградама. Звездицом су означени научници чији је ментор непознат. Коментори су, као и раније, означени италиком, док је у свакој грани име зачетника означено болдом. Код појединих чланова низа (најчешће првог и последњег у одговарајућој грани) у загради је означена година стицања доктората. Тако добијамо следећи низ од 30 грана:

Шарл Емил Пикар⁽¹⁾ (1877)

Гастон Дарбу (Gaston Darboux)

Мишел Шал (Michel Chasles)

Симеон Дени Пуасон^[a] (1800)

Луј Жак Тенар⁽²⁾

Никола Луј Воклен (Nicolas Louis Vauquelin)

Антоан Франсоа де Фуркроа (Antoine Francois de Fourcroy)

Жан Баптист Мишел Буке (Jean Baptiste Michel Vucquet) (1768)

Пјер Жозеф Маке (Pierre Joseph Macquer)

Гијом-Франсоа Руел (Gillaume-Francois Rouelle)

Јохан Готлоб Шпицли (Johann Gottlob Spitzley)

Никола Лемери (Nicolas Lemery)

Кристоф Јакоб Гласер (Christoph Jacob Glaser)

Јохан Кристоф Штурм (Johann Christoph Sturm)

Ерхард Вајгел^[b], *Јоханес ге Пау* (Johannes de Raey)⁽⁷⁾

Филип Милер (Philipp Müller)

Кристоф Мојпер (Christoph Meurer)

Мориц Валентин Штајнмец (Moritz Valentin Steinmetz)

Георг Јоаким фон Лојхен Ретикус (Georg Joachim von Leuchen Rheticus), *Јохан Хофман* (Johann Hoffmann)*

Јоханес Волмар (Johannes Volmar), *Никола Коперник* (Nicolaus Copernicus)⁽⁸⁾

Бонифациус Еразми (Bonifazius Erasmi)* (1509)

Пјер-Симон Лаплас⁽³⁾ (1769)

Жан Ле Рон д'Аламбер (Jean Le Rond d'Alembert)* (1735)

Николаус Еглингер⁽⁴⁾ (1660)

Емануел Ступанус (Emmanuel Stupanus)^[c], *Јохан Каспар Баухин* (Johann Caspar Bauhlin)⁽⁹⁾

Петрус Рајф (Petrus Ryff)

Феликс Платер (Felix Plater)

Гијом Ронделе (Guillaume Rondelet)

Јоханес Винтер фон Андернах (Johannes Winter von Andernach)^[d]

- Рутгер Ресиус (Rutger Rescius); *Јакобус Силвиус (Жак Дибоа) (Jacobus Sylvius (Jacques Dubois))*⁽¹⁰⁾
- Ђироламо Алеандро (Хиеронимус Алеандер) (Girolamo Aleandro (Hieronymus Aleander)) (1499; 1508)
- Мозес Перез (Moses Perez)*, *Шипионе Фортигвера (Scipione Fortiguerra)*⁽¹¹⁾
- Петер Веренфелс**⁽⁵⁾ (1649)
- Теодор Цвингер (Theodor Zwinger, Jr.)
- Себастијан Бек (Sebastian Beck)
- Јохан Јакоб Гринеус (Johann Jacob Grynaeus)
- Симон Зулцер (Simon Sulzer)
- Волфганг Фабрициус Капито (Wolfgang Fabricius Capito)
- Еразмо Ротердамски (Desiderius Erasmus)⁽⁶⁾
- Јан Стандонк (Jan Standonck)* (1474; 1490), *Александер Хејиус (Alexander Hegius)*⁽¹²⁾
- Кристијан Хајгенс**⁽⁶⁾ (1647; 1655)
- Франс ван Схотен (Frans van Schooten, Jr.); *Јан Јанс Стампиен (Jan Jansz Stampioen, Jr.)**
- Јакобус Голиус (Jacobus Golius), Марин Мерсен (Marin Mersenne)*
- Вилеброрд Снелиус (Willebrord Snellius), *Томас Ерпениус (Thomas Erpenius)*⁽¹³⁾
- Лудолф ван Цојлен (Ludolph van Ceulen)*, *Рудолф Снелиус (Снел ван Ројен) (Rudolph Snellius (Snel van Royen))*^{(14)[f]} (1572)
- Јоханес де Раи**⁽⁷⁾ (1641)
- Херникус Региус (Henricus Regius (Hendrik de Roy)), *Адриан Херборг (Adriaan Heereboord)*⁽¹⁵⁾
- Ото Хојрниус (Ото ван Херн) (Otho Heurnius (Otto van Heurne)); *Адриан ван ден Шпийел (Adriaan van den Spieghel)*⁽¹⁶⁾
- Јоханес Хојрниус, *Пејрус Молине (Пјер гу Мулен) (Petrus Molinaeus (Pierre du Moulin))**
- Петрус Рамус (Пјер де ла Раме) (Petrus Ramus (Pierre de La Ramée))^[g]; *Хијеронимус Фабрициус (Ђироламо Фабрићи г'Аквапенденције) (Hieronymus Fabricius (Girolamo Fabrici d'Acquapendente))*^[h]
- Јоханес Штурмиус (Јохан Штурм) (Johannes Sturm (Johann Sturm)), *Жак Тусен (Jacques Toussain)*^[i]
- Николаас Кленар (Николаас Клејнертс) (Nicolas Clénard (Nicolaes Cleynaerts)), *Јоханес Винџер фон Ангернах*^[d]
- Јакобус Латомус (Жак Масон) (Jacobus Latomus (Jacques Masson)), *Јан ван Кампен (Јоханес Кампенсис) (Jan van Campen (Johannes Campensis))*⁽¹⁷⁾
- Јан Стандонк* (1474; 1490); *Нејознај*
- Никола Коперник**⁽⁸⁾ (1499)
- Леонард фон Добшуц (Leonhard von Dobschütz)*, *Доменико Марија Новара да Ферара (Domenico Maria Novara da Ferrara)*⁽¹⁸⁾ (1483)
- Јохан Каспар Баухин**⁽⁹⁾ (1649)
- Емануел Ступанус^[c] (1613)
- Јакобус Силвиус (Жак Дибоа)**⁽¹⁰⁾ (1530)
- Жан Тагол (Jean Tagault)*; *Франсоа Дибоа (François Dubois)** (1516)
- Шипионе Фортигвера**⁽¹¹⁾ (1493)
- Ангело Полициано (Angelo Poliziano)
- Марсилио Фићино (Marsilio Ficino), *Кристиофоро Ландино (Cristoforo Landino)**
- Јоханес Аргиропулос (Johannes Argypopoulos)^[j]
- Василије Висарион (Basilios Bessarion)^[k]
- Георгије Гемист Плетон (Georgios Plethon Gemistos)
- Димитрије Кидон (Demetrios Kydones)^[l], *Елисеус Јудеус (Elissaeus Judaeus)**
- Нилос Кабасила (Nilos Kabasilas)
- Григорије Палама (Gregory Palamas)

Теодор Метохитес (Theodore Metochites)
 Мануел Бриениос (Manuel Bryennios)
 Григорије Хиониадис (Gregory Choniadis)
 (1296)
 Шамс ад-Дин Ал-Бухари (Shams ad-Din Al-Bukhari)
 Насир ал-Дин ал-Туси (Nasir al-Din al-Tusi)
 Камал ал Дин Ибн Јунуз (Kamal al Din Ibn Yunus)
 Шараф ал-Дин ал-Туси (Sharaf al-Din al-Tusi)*
Александр Хегуис⁽¹²⁾ (1474)
 Рудолф Агрикола (Rudolf Agricola), *Томас фон Кемпен а Кемпис* (*Thomas von Kempfen à Kempis*)⁽¹⁹⁾
 Теодор Газес (Theodoros Gazes)^[m]
 Виторино да Фелтре (Vittorino da Feltre)^[n]
 Гварино да Верона (Guarino da Verona) (1408)
 Мануел Хрисолорас (Manuel Chrysoloras)
 Димитрије Кидон^[l]
Томас Ерпениус⁽¹³⁾ (1608)
 Јозеф Јустус Скалигер (Joseph Justus Scaliger)
 Адриен Турнебе (Adrien Turnèbe)
 Жак Тусен^[i]
 Гијом Буде (Guillaume Budé) (1486; 1491)
 Георгиус Хермонимус (Georgius Hermonymus)*,
Јанус Ласкарис (*Janus Lascaris*)^{(20)[o]}
Рудолф Снелиус (Снел ван Ројен)^{(14)[f]} (1572)
 Валентин Наибод (Valentine Naibod), *Имануел Тремелиус* (*Immanuel Tremellius*)⁽²¹⁾
 Еразмус Рајнхолд (Erasmus Reinhold)^[p]
 Јакоб Милих (Jakob Milich)
 Еразмо Ротердамски^[e] (1506); *Улрих Засиус*
 (*Ulrich Zasius*)*
Адриан Хереборд⁽¹⁵⁾ (1631)
 Франк Петершон Бургерсдајк (Franck Pieterszoon Burgersdijk)
 Гилберт Јакеус (Gilbert Jacchaeus)
 Данкан Лидел (Duncan Liddel); *Јакобус Арминиус* (Јакоб Харменс) (*Jacobus Arminius*
 (*Jacob Harmensz*))⁽²²⁾
 Џон Крег (John Craig), *Пол Виттич* (*Paul Wittich*)⁽²³⁾; *Нейознај*
 Теодор Цвингер (Theodor Zwinger)
 Петрус Рамус (Пјер де ла Раме)^[g] (1536); *Басиано Ланди* (*Bassiano Landi*)⁽²⁴⁾, *Витторе Тринкавели* (*Vittore Trincavelli*)⁽²⁵⁾
Адриан ван ден Шпигел⁽¹⁶⁾ (1603)
 Хијеронимус Фабрициус (Гироламо Фабрићи д'Аквапенденте)^[h]
 Габриеле Фалопио (Gabriele Falloppio)
 Антонио Муса Брасавола (Antonio Musa Brasavola), *Маттео Реалдо Коломбо* (*Renaldus Columbus*)⁽²⁶⁾
 Николо Леонићено (Niccolò Leonicensino)^[q]
 Онибене Бонисоли да Лониго (Омнибонус Леониценус) (Ognibene Bonisoli da Lonigo (Omnibonus Leonicensus)); *Пелойе* (*Pelope*)*,
Пјејро Рокабонела (*Pietro Roccabonella*)⁽²⁷⁾
 Виторино да Фелтре^[n] (1416)
Јан ван Кампен (Јоханес Кампенсис)⁽¹⁷⁾ (1519)
 Јохан Ројхлин (Јоханес Капнион) (Johann Reuchlin (Johannes Carnion))^[r]; *Матхеус Адрианус* (*Matthaeus Adrianus*)*
 Јоханес Аргиропулос^[j] (1444); *Јакоб бен Јехиел Лоунс* (*Jacob ben Jehiel Loans*)*
Доменико Марија Новара да Ферара⁽¹⁸⁾ (1483)
 Јоханес Милер Региомонтанус (Johannes Müller Regiomontanus), *Лука Пачоли* (*Luca Pacioli*)*
 Георг фон Појербах (Georg von Peuerbach),
Василије Висарион^[k]
 Јоханес фон Гмунден (Johannes von Gmunden)
 Хајнрих фон Лангенштајн (Heinrich von Langenstein) (1363; 1375)
 Николе Орезме (Nicole Oresme)*; *Нейознај*

Томас фон Кемпен а Кемпис ⁽¹⁹⁾ Герт Герардус Магнус Грут (Geert Gerardus Magnus Groote)*, <i>Флоренс Флорентиус Радвин Радевинс (Florens Florentius Radwun Radewyns)*</i>	Николето Верниа (Nicoletto Vernia), <i>Пјеџиро Рокабонела</i> ⁽²⁷⁾
Јанус Ласкарис ^{(20)[ol]} (1472) Василије Висарион ^[k] (1436), <i>Димитрије Халкокондилес (Demetrios Chalcocondyles)</i> ⁽²⁸⁾	Гаитано да Тјене (Gaetano da Thiene) ^[ul] Паоло (Николети) да Венеција (Paolo (Nicoletti) da Venezia)*
Имануел Тремелиус ⁽²¹⁾ (1549; 1561) Томас Кранмер (Thomas Cranmer)* (1515; 1526); <i>Нејџознај</i>	Матео Реалдо Коломбо (Реналдус Колумбус) ⁽²⁶⁾ (1544) Андреас Весалиус (Андриес ван Весел) (Andreas Vesalius (Andries van Wesel))
Јакобус Арминиус (Јакоб Харменш) ⁽²²⁾ (1582) Рудолф Снелиус (Снел ван Ројен) ^{(14)[f]} (1572)	Јоханес Винтер фон Андернах ^[d] (1527; 1532), <i>Гема Фризиус (Јеме Рајнерзон) (Gemma Frisius (Jemme Reinerszoon))</i> ⁽³⁰⁾ , <i>Ђовани Баџиџија гела Монџе</i> ^[s]
Паул Витих ⁽²³⁾ (1566) Валентин Тау (Valentin Thau) Јоханес Хомел (Johannes Hommel) Еразмус Рајнхолд ^[p] (1535), <i>Филиј Меланхџон (Philipp Melanchthon)</i> ⁽²⁹⁾	Пјеџиро Рокабонела ⁽²⁷⁾ Гаитано да Тјене ^[ul] , <i>Зиџисмондо Полкасџиро (Sigismondo Polcastro)*</i>
Басиано Ланди ⁽²⁴⁾ (1542) Ђовани Батиста дела Монте (Giovanni Battista della Monte) ^[s] , <i>Виџоре Тринкавели</i> ⁽²⁵⁾	Димитрије Халкокондилес ⁽²⁸⁾ (1452) Теодор Газес ^[ml] (1433)
Марко Мусуро (Marco Musuro), <i>Пјеџиро Помџонаџи (Pietro Pomponazzi)</i> ^[t] ; <i>Николо Леониђено</i> ^[q]	Филип Меланхтон ⁽²⁹⁾ (1511; 1514) Јоханес Стуфлер (Johannes Stöffler)* (1476); <i>Јохан Ројхлин (Јоханес Кајнион)</i> ^[r]
Јанус Ласкарис ^{(20)[ol]} (1472)	Гема Фризиус (Јеме Рајнерзон) ⁽³⁰⁾ (1529) Петрус Куртиус (Пјеџер де Корте) (Petrus Curtius (Pieter de Corte))
Виторе Тринкавели ⁽²⁵⁾ Пјеџиро Помпонаџи ^[t] (1487)	Мартен ван Дорп (Мартинус Дорпиус) (Maarten van Dorp (Martinus Dorpius)) Лео Ауџерс (Leo Outers)* (1485)

Ове „гране“ садрже око 200 имена и њиховим повезивањем добија се сложен граф који представља „генеалогско стабло“ математичких претходника Михаила Петровића. Обратимо пажњу на неке од њих. Од математичара треба поменути:

Шарл Ермит (Charles Hermite, 1822–1901), француски математичар, дао је значајан допринос теорији бројева, квадратним формама, теорији инваријантности, ортогоналним полиномима, елиптичким функцијама и алгебри. Доказао је трансцедентност броја e . По њему су названи Ермитови полиноми, Ермитова интерполација, Ермитова нормална форма, ермитска матрица, ермитска функција, ермитски оператори итд. [5].

Жозеф Лиувил (Joseph Liouville, 1809–1882), француски математичар; бавио се теоријом бројева, комплексном анализом, диференцијалном геометријом, топологијом, математичком физиком и астрономијом. По њему су названи Штурм-Лиувилова теорема, Лиувилова теорема (у комплексној анализи), Лиувилова теорема (у теорији хамилтонских система), Риман-Лиувилови интеграл, Лиувилови бројеви итд. [6].

Симеон Дени Пуасон (Simeon Denis Poisson, 1781–1840), француски математичар и физичар; бавио се математичком физиком и рационалном механиком, специјално Фуријеовим интегралима, варијационим рачуном, теоријом вероватноће, проблемима из електростатике и магнетизма. По њему су названи Пуасонова једначина, Пуасонова расподела, Пуасонов коефицијент итд. [7].

Жозеф Луј Лагранж (Joseph Louis Lagrange, 1736–1813), италијанско-француски математичар и астроном; дао је важан допринос на свим пољима анализе и теорије бројева као и класичне и небеске механике. Сматра се највећим математичарем XVIII века. По њему су названи Лагранжева теорема (о средњој вредности), Лагранжева теорема (у теорији група), Лагранжев интерполациони полином, Лагранжева механика (реформулација класичне механике) итд. [4].

Леонард Ојлер (Leonhard Euler, 1707–1783), швајцарски математичар и физичар; живео и радио у Берлину и Санкт Петербургу. Дошао је до великих открића у многим областима математике (математичка анализа, теорија графова итд.). Увео је у употребу велики број термина и ознака који се и данас користе. Значајан допринос дао је и на пољима механике, оптике и астрономије. Сматра се да је Ојлер један од најзначајнијих математичара XVIII века и међу највећим математичарима свих времена. По њему су названи Ојлерова формула, Ојлерова теорема, Ојлерови бројеви, Ојлерови дијаграми, Ојлерови интеграл, Ојлерови полиноми итд. [8].

Јохан Бернули (Johann Bernoulli, 1667–1748), швајцарски математичар, брат Јакоба Бернулија и отац Данијела и Николауса II Бернулија. Заслужан за развој математичке анализе; након смрти Њутна био је лидер европских математичара [9].

Јакоб Бернули (Jakob Bernoulli, 1655–1705), швајцарски математичар. Дао важне прилоге теорији бесконачних редова, решио неке од основних проблема варијационог рачуна и знатно унапредио теорију вероватноће. Дао аналитичке изразе за низ кривих (на пример за ланчаницу, логаритамску и параболничку спиралу). Нашао решења низа диференцијалних једначина. Његовим именом су названи Бернулијева једначина, Бернулијева расподела, Бернулијева формула, Бернулијеви полиноми, Бернулијеви бројеви [10].

Жозеф Луј Лагранж
(1736–1813)

Леонард Ојлер
(1707–1783)

Готфрид Вилхелм Лајбниц (Gottfried Wilhelm Leibniz, 1646–1716), немачки филозоф, математичар, проналазач, правник, историчар, дипломата и политички саветник. Дао је значајан допринос у оптици и механици. Сматра се последњим човеком енциклопедијског знања западне цивилизације. Увео је инфинитезимални рачун независно од Њутна, као и бинарни бројни систем. Његовим именом су названи Њутн-Лајбницова формула, више формула диференцијалног рачуна (о диференцирању производа две функције, о диференцирању интеграла с променљивом границом итд.), више теорема (о медијанама, о конвергенцији алтернативног реда) итд. [11].

Готфрид Вилхелм Лајбниц
(1646–1716)

Шарл Емил Пикар (Charles Émile Picard, 1856–1941), један од водећих француских математичара свог времена. Најпознатији је по два теорема, у области функција комплексних променљивих, које носе његово име. Доста је допринео теорији диференцијалних једначина. Један је од првих математичара који су користили идеје алгебарске топологије [12]. (Грана 1)

Жан Гастон Дарбу (Jean Gaston Darboux, 1842–1917), француски математичар. Најпознатији је по својим резултатима у математичкој анализи (теорија интеграције, парцијалне диференцијалне једначе) и диференцијалној геометрији. Његовим именом су названи Дарбуов интеграл, Дарбуова сума, Дарбуова функција, више теорема (у топологији, реалној анализи), Кристофел-Дарбуов идентитет (и формула), Дарбуова формула, Ојлер-Дарбуова једначина, Дарбуов (или Гурсаов) проблем итд. [13]. (Грана 1)

Пјер Симон Лаплас (Pierre-Simon Laplace, 1749–1827), француски математичар и астроном; поставио завршни камен математичке астрономије сумирајући и проширујући радове својих претходника у петотомном делу *Небеска механика* (*Mécanique Céleste*). У овом ремек-делу уместо геометријских метода класичне механике Лаплас користи диференцијални и интегрални рачун, чиме је отворио много шири спектар проблема. У решавању примењених проблема развио је методе математичке физике које се широко користе у наше време. Посебно важни резултати односе се на теорију потенцијала и специјалних функција. Његовим именом су названи Лапласова једначина, Лапласова трансформација, Лапласов оператор итд. [14]. (Грана 3)

Пјер Симон Лаплас
(1749–1827)

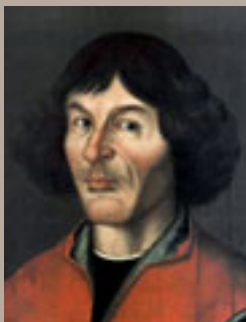
Жан ле Рон д'Аламбер (Jean Le Rond d'Alembert, 1717–1783), француски математичар, физичар и филозоф. Уз Денија Дидроа, један је од најпознатијих енциклопедиста. Познат је и по својим математичким истраживањима (диференцијалне једначине, парцијални изводи). Његовим именом назван је познати критеријум конвергенције редова [15]. (Грана 3)

Кристијан Хајгенс
(1629–1695)

Поред математичара, међу претходницима Михаила Петровића има доста научника који су се бавили другим дисциплинама. Навешћемо неке од њих.

Кристијан Хајгенс (Christiaan Huygens, 1629–1695), холандски математичар, астроном и физичар. Историчари науке често говоре о Хајгенсу као једном од највестранијих научника. Релативно је мало признат по својој улози у развоју интегралног и диференцијалног рачуна. Тврдио је да се светлост састоји од таласа (Хајгенсов принцип). Открио је Сатурнов месец Титан, испитивао Сатурнове прстенове, открио и описао маглину Орион, неколико међузвезданих маглина и неке двојне звезде. Написао је прву књигу о теорији вероватноће. Његово откриће сата с клатном било је прекретница у мерењу времена [16]. (Грана 6)

Никола Коперник
(1473–1543)

Вилеброрд Снелиус (Willebrord Snellius / Snel van Royen, 1580–1626), холандски математичар, физичар и астроном. Математички формулисао закон преламања светлости. Предузео мерење дужине лука меридијана ради одређивања обима Земље. При томе се служио методом триангулације [17]. (Грана 6)

Никола Коперник (Nicolaus Copernicus / Mikołaj Kopernik, 1473–1543), пољски астроном, математичар, правник, лекар и економиста. Формулисао хелиоцентрични модел кретања свемирских тела што је представљало револуционарну прекретницу у астрономији, подстакло капитална открића Кеплера и Њутна и изменило наше схватање света [18]. (Грана 8)

Доменико Марија Новара да Ферара (Domenico Maria Novara da Ferrara, 1454–1504), италијански астроном, математичар, астролог, учитељ и пријатељ Николе Коперника. Професор астрономије на Универзитету у Болоњи. Међу астрономима XV века сматран је за прворазредног посматрача. Коперник је користио његова осматрања месеца за оповргавање Птолемејевог модела [19]. (Грана 8)

Лука Пачоли (Fra Bartolomeo Luca de Pacioli, 1445–1517), италијански математичар, фрањевац, сарадник Леонарда да Винчија и један од твораца модерног рачуноводства. Често га зову „оцем рачуноводства“, јер је први објавио детаљан опис система двојног књиговодства. Најзначајнији европски алгебриста 15. века [20]. (Грана 18)

Никола Лемери (Nicolas Lémery, 1645–1715), француски хемичар, фармацеут и лекар. Био је један од првих који је развио хемијску теорију киселина и база [21]. (Грана 2)

Еразмо Ротердамски (Desiderius Erasmus, 1466–1536), знаменити холандски августински теолог, филозоф, филолог и плодни књижевник. Био је велики ми-

Еразмо Ротердамски
(1466–1536)

слилац из доба ренесансе, сматран је вођом европских хуманиста. Најпознатије му је дело *Похвала лудости* [22]. (Грана 5)

Јосиф Јустус Скалигер (Joseph Justus Scaliger, 1540–1609), француски хуманиста, филолог, историчар и ратник, један од оснивача савремене историјске хронологије, издавач и коментатор древних текстова [23]. (Грана 13)

Габријеле Фалопио (Gabriele Falloppio, 1523–1562), италијански хирург, анатом и ботаничар. Дао је велики допринос познавању уха и полних органа (пуж, Фалопијеве тубе) [24]. (Грана 16)

Јанус Ласкарис (Janus Lascaris / Ἰανὸς Λάσκαρις, 1445–1535), познати грчки научник периода ренесансе. Пореклом из племићке породице. После пада Цариграда преко Пелопонеза и Крита стиже у Италију. Предавао на универзитетима у Италији, највише се бавио грчким студијама, сакупљао грчке рукописе. Ступио у службу Француске и једно време био њен амбасадор у Венецији. Учествовао у формирању библиотеке у Блоа и Фонтенблоу. Један од његових ученика је Димитрије Љубавић (1519–1564), српски православни ђакон, хуманиста, писац и штампар који је 1559. године остварио први формални контакт између Источне православне цркве и лутерана [25]. (Грана 13)

Василије Висарион (Basilius Bessarion / Βασίλειος Βησσαρίων, 1403–1472), један од најпознатијих византијских хуманиста у Италији, дао снажан подстрек поновном изучавању античке књижевности, посебно грчке, у западној Европи XV века. Велики поборник уније католичке и православне цркве, никејски архиепископ, кардинал, цариградски латински патријарх, два пута се кандидовао за папу. Бринуо о судбини чланова византијске царске куће Палеолога, учествовао у преговорима о склапању брака руског великог кнеза Ивана III Васиљевича и Софије Палеолог [26]. (Грана 11)

Георгије Гемист Плетон (Georgios Plethon Gemistos / Γεώργιος Πλήθων Γεμιστός, 1355–1452), византијски филозоф-неоплатоничар, професор у Мистри и борац за обнову хеленства као основе отпора против Османлија. Обновио платонску филозофију и окупио ученике створивши тако школу античке филозофије [27]. (Грана 11)

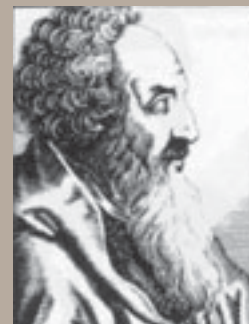
Димитрије Кидон (Demetrios Kydones / Δημήτριος Κυδώνης, 1324–1398), византијски хуманистички писац, државник и теолог, који је значајно допринео почетку проучавања грчког језика, књижевности и културе у оквиру италијанске ренесансе. Превео је на грчки најважнија дела западноевропских писаца, укључујући и списе Аурелија Августина и Томе Аквинског. Залагао се за унију Западне и Источне цркве [28]. (Грана 11)

Јанус Ласкарис
(1445–1535)

Георгије Гемист Плетон
(1355–1452)

Василије Висарион
(1403–1472)

Григорије Палама
(1296–1359)

Григорије Палама (Gregory Palamas / Γρηγόριος Παλαμάς, 1296–1359), византијски теолог, атоски монах и једно време солунски архиепископ. У православној теологији разрадио учење о исихазму и божанским нествореним енергијама. Неколико година након смрти православна црква га је прогласила за свеца [29]. (Грана 11)

Шамс ад-Дин Ал-Бухари (Shams ad-Din Al-Bukhari), персијски астроном с краја XIII века [30]. (Грана 11)

Насир ал-Дин ал-Туси (Nasir al-Din al-Tusi / سیسوط نی دلاری صن, 1201–1274), персијски полимат, архитекта, филозоф, лекар, научник и теолог, често се сматра творцем тригонометрије као математичке дисциплине. Један од највећих персијских научника каснијег периода [31]. (Грана 11)

Камал ал Дин Ибн Јунуз (Kamal al Din Ibn Yunus, 1156–1241), еминентни персијски математичар и правник, управник познате опсерваторије у Мосулу [32]. (Грана 11)

Шараф ал-Дин ал-Туси (Sharaf al-Din al-Tusi / رفظم نب دمحم نب رفظم نی دل افرش / سیسوت; 1135–1213), персијски математичар и астроном, деловао у тзв. златном добу ислама. Био је родом из града Тус по којем је добио име. Подучавао је ефемериде и астрологију у Алепу и Мосулу [33]. (Грана 11). Према подацима MGP Шараф ал-Дин ал-Туси има више од 154.000 наследника.

Већ из овог кратког набрајања запажа се да се у математичкој генеалогiji Михаила Петровића срећу представници многих земаља и народа, који су се бавили различитим дисциплинама – нема државних ни националних граница, као ни граница између појединих научних дисциплина. *Gens una sumus!*

УЧЕНИЦИ И НАСЛЕДНИЦИ МИХАИЛА ПЕТРОВИЋА

Према подацима МГР и Математичког факултета Београдског универзитета (БУ), под менторством Михаила Петровића одбрањено је 11 докторских дисертација, све на БУ, док укупан број његових „наследника“ у овом тренутку износи 903. Наводимо списак докторанада Михаила Петровића. Бројеви уз имена означавају годину одбране дисертације и број следбеника.

Младен Берић	1912.	Драгослав Митриновић	1933, 121
Сима Марковић	1913.	Данило Михљевић	1934.
Тадија Пејовић	1923, 195	Константин Орлов	1934, 84
Радивој Кашанин	1924, 16	Петар Музен	1937.
Јован Карамата	1926, 481	Драгољуб Марковић	1938, 1
Милош Радојчић	1928.		

Размотримо подробније ученике Михаила Петровића и његове наследнике.

Младен Берић (1885–1935). Ванредни професор БУ 1919. Био је руководилац Опште државне статистике. Године 1921. напушта Универзитет, после чега се више није бавио математиком [34].

Сима Марковић (1888–1939). Матурирао и докторирао код Михаила Петровића. Професор Друге београдске гимназије, доцент БУ. Секретар КПЈ, народни посланик и председник клуба посланика КПЈ, члан Извршног комитета Коминтерне. Страдао у Стаљиновим чисткама. Рехабилитован 1958. [35].

Тадија Пејовић (1892–1982). Редовни професор БУ, декан Природно-математичког факултета, први председник Друштва математичара и физичара Србије, писац више универзитетских уџбеника. Претежно се бавио теоријом диференцијалних једначина. Био је један од 1300 каплара у Првом светском рату. Мобилисан је као резервни потпуковник када је почео Други светски рат, заробљен је и провео у заробљеништву период до завршетка рата 1945. године. Био је председник Удружења 1300 каплара [36, 37]. Био је ментор 17 докторанада:

Војин Дајовић	1956, 25	Загорка Сакл-Шнајдер	1960, 1
Добривоје Михајловић	1956.	Милорад Бертолино	1961, 3
Растко Стојановић	1956, 1	Блажо Окиљевић	1962.
Ернест Стипанић	1957.	Недељко Парезановић	1962, 10

Сима Марковић
(1888–1935)

Тадија Пејовић
(1892–1982)

Славиша Прешић	1963, 94	Раде Дацић	1965.
Зоран Ивковић	1964, 36	Милица Дајовић	1965.
Милосав Марјановић	1964, 12	Боривоје Михајловић	1965.
Зоран Попстојановић	1964.	Часлав Ђаја	1967.
Петар Тодоровић	1964.		

Укупан број његових наследника у овом тренутку износи 194. Међу њима су академици Милосав Марјановић (САНУ), Војин Дајовић (ЦАНУ), Миодраг Матељевић (САНУ), професори Милорад Бертолино, Недељко Парезановић, Славиша Прешић, Зоран Ивковић, Светозар Милић, Јован Малишић, Жарко Мијајловић, Мирољуб Јевтић, Милутин Обрадовић, Павле Младеновић, Раде Живаљевић, Миодраг Живковић и др.

Радивој Кашанин
(1892–1989)

Радивој Кашанин (1892–1989). Редовни професор БУ, академик САНУ, ректор Техничке велике школе, један од оснивача Математичког института САНУ и његов управник. Бавио се математичком анализом (теорија функција, диференцијалне једначине), механиком и астрономијом, као и геофизиком. У Првом светском рату, као добровољац српске војске, учествовао је у борбама у Добруци, Бесарабији и на Солунском фронту [38].

Био је ментор два докторанда (Татомир Анђелић, 1946, 14 и Радмило Ђорђевић, 1963). У његове наследнике спадају академик Татомир Анђелић, професори Ђорђе Мушицки, Марко Леко, Илија Лукачевић, Милан Плавшић и др.

Јован Карамата (1903–1967). Један од највећих српских математичара 20. века. Редовни професор БУ, дописни члан СКА, академик САНУ. Године 1950. прешао је, по позиву, на Женевски универзитет где је остао до смрти. Творац је школе теорије реалних функција. Аутор је теорије правилно променљивих функција [39, 40]. Био је ментор 12 докторанада:

Војислав Авакумовић	1939, 294	Шефкија Раљевић	1955.
Миодраг Томић	1950.	Богдан Бајшански	1956, 12
Слободан Аљанчић	1953, 32	Миленко Стековић	1956.
Ранко Бојанић	1953, 17	Моник Вилемије (Monique Vuilleumier)	1965.
Владета Вучковић	1953, 1	Х. Бауман (H. Baumann)	1965.
Богољуб Станковић	1954, 95	Роналд Коифман (Ronald Coifman)	1965, 115

Укупан број његових наследника у овом тренутку износи 481. Међу њима су академици Војислав Авакумовић, Миодраг Томић, Слободан Аљанчић, Богољуб Станковић, Олга Хаџић, Стеван Пилиповић (САНУ), Манојло Маравић,

Мирјана Вуковић (АНУБиХ), Ендре Пап (ВАНУ), професори Роналд Коифман (Ronald Coifman), Ранко Бојанић, Богдан Бајшански, Душан Адамовић, Драгослав Херцег, Мила Мршевић, Арпад Такачи, Љиљана Цветковић, Наташа Крејић и др.

Милош Радојчић (1903–1975). Редовни професор БУ до 1959, после тога ради на Универзитету у Картуму (Судан) и у Националном центру за научна истраживања у Паризу. Дописни члан САНУ. Био је један од најважнијих српских математичара и највећих интелектуалаца прве половине 20. века. У универзитетску наставу је увео синтетичку и дескриптивну геометрију. Написао је два уџбеника високог ранга. У науци се бавио теоријом аналитичких комплексних функција и теоријом релативитета [41].

Драгослав Митриновић (1908–1995). Редовни професор Универзитета у Скопљу и БУ, академик Македонске академије наука и уметности. У научном раду се бавио неједнакостима, функционалним неједначинама, теоријом бројева, специјалним функцијама, диференцијалним једначинама и комплексном анализом. Објавио велики број универзитетских уџбеника, књига и научних радова (430 библиографских јединица) [42, 43]. Био је ментор 33 докторанда:

Благој Попов	1952.	Живко Мадевски	1973.
Иван Бандић	1958.	Иван Лацковић	1975, 2
Лазар Караџић	1958.	Душан Славић	1975.
Драгомир Ђоковић	1963, 10	Љубомир Станковић	1975.
Ковина Милошевић-Ракочевић	1963.	Будимир Зарић	1975.
Даница Перчинкова	1963.	Градмир Миловановић	1976, 32
Петар Васић	1963, 29	Жарко Митровић	1976.
Илија Шапкарев	1964.	Исмет Дехири	1977.
Велимир Пенавин	1965.	Петар Лазов	1977.
Радосав Ђорђевић	1966.	Лазар Ђорђевић	1978.
Драган Димитровски	1968.	Миомир Станковић	1979.
Радован Јанић	1968.	Никола Азањац	1980.
Саво Јовановић	1968.	Игор Миловановић	1980, 1
Јован Кечкић	1970.	Миодраг Петковић	1980, 3
Драгош Цветковић	1971, 11	Влајко Коџић	1981.
Ионел Стамате	1971.	Бехдет Месиховић	1987.
Живко Тошић	1971.		

Милош Радојчић
(1903–1975)

Укупан број његових наследника у овом тренутку износи 121. Међу њима су академици Драгош Цветковић, Градимир Миловановић, Иван Гутман (САНУ), Благој Попов (МАНУ) и Јосип Печарић (Josip Pečarić) (HAZU), професори Драгомир Ђоковић, Петар Васић, Драган Димитровски, Јован Кечкић, Слободан Симић, Миодраг Петковић, Драган Стевановић и др.

Данило Михљевић. О Данилу Михљевићу је сачувано веома мало података. У Југославију (односно Краљевину СХС) се доселио као избеглица из Русије после 1917. Радио је као професор гимназија у Крагујевцу и Зрењанину (до 1953) [44, 45].

Константин Орлов (1907–1985). Редовни професор БУ. Избеглица из Русије, као и Д. Михљевић. После докторирања дуго је радио у Петој и Трећој мушкој гимназији у Београду, да би 1947. године био изабран за асистента Филозофског факултета БУ. Исте године прешао је на новоосновани Природно-математички факултет на којем остаје до пензионисања, прелазећи кроз сва наставничка звања. Предавао је више курсева, углавном из нумеричке и примењене математике. Као експерт UNESCO-а и предавач по позиву гостовао је на више иностраних универзитета [46]. Био је ментор девет докторанада:

Петар Мадих	1965.	Бошко Јовановић	1976, 67
Момчило Ушћумлић	1965.	Ариф Золић	1977.
Михаил Арсеновић	1972.	Љубомир Протић	1978, 8
Мирослава Стојановић	1973.	Бранко Савић	1978.
Макс Вотуло (Max Wotulo)	1973.		

Укупан број његових наследника у овом тренутку износи 84. Међу њима су Ендре Шили (Endre Süli), професор Универзитета у Оксфорду, инострани члан САНУ и члан Европске академије наука (EurASc), професор Бошко Јовановић и други.

Петар Музен. О Петру Музену је сачувано врло мало података. Био је сарадник Астрономске опсерваторије у Београду [47].

Драгољуб Марковић (1903–1965). Редовни професор БУ. Главна област његове научне делатности је била алгебра, посебно разна питања у вези са границама корена алгебарских једначина, тражења корена, односно факторизације [48]. Био је ментор једног докторанда (Јован Петрић, 1960).

ИНДИРЕКТНЕ ВЕЗЕ

Ђуро Курепа (1907–1993). Редовни професор Свеучилишта у Загребу (1946–65) и БУ (1965–77), дописни члан ЈАЗУ, академик АНУБиХ и САНУ. Усавршавао се у Паризу, Варшави и Принстону и боравио као гостујући професор на Универзитету у Боулдеру (Колорадо, САД). Био је председник Друштва математичара и физичара Хрватске, председник Савеза друштава математичара и физичара Југославије, потпредседник Међународне комисије за наставу математике, председник Југословенског националног комитета за математику, председник Балканске математичке уније, председник Комисије за научни рад Савеза математичара, физичара и астронома Југославије. Бавио се теоријом скупова, алгебром и теоријом бројева, општом топологијом итд. У теорији скупова дао је допринос теорији стабала, па се и данас употребљавају појмови као Курепино стабло, Курепина хипотеза, Курепин континуум и др. У математику је увео операцију левог факторијела [49, 50].

Своју докторску дисертацију „Уређени и разгранати скупови“ (“Ensembles ordonnés et ramifiés”) Ђуро Курепа је одбранио 1935. године на Сорбони. Ментор му је био Рене Морис Фреше (René Maurice Fréchet), Фрешеов ментор је био Жак Саломон Адамар (Jacques Salomon Hadamard), док су Адамарови (ко)ментори били – Шарл Емил Пикар (Charles Émile Picard) и Жил Танери (Jules Tannery). Пошто је Шарл Емил Пикар био други ментор Михаила Петровића, закључујемо да је Михаило Петровић „математички деда-стриц“ Ђура Курепе.

Ђуро Курепа је био ментор 27 докторанада, а укупан број његових наследника у овом тренутку износи 162. Међу њима су академици Александар Ивић, Стево Тодорчевић (САНУ), Владимир Ракочевић (дописни члан САНУ), Веселин Перић (АНУБиХ, АНУ РС, почасни члан ЦАНУ), професори Стеван Стојановић, Љубомир Ћирић, Павле Миличић, Бранислав Мирковић, Ратко Тошић, Љубиша Кочинац, Ђорђе Дугошија, Александар Липковски, Стојан Раденовић, Зоран Каделбург, Мирослав Павловић, Милутин Достанић и др.

Ђуро Курепа
(1907–1993)

ЛИТЕРАТУРА

- [1] https://sr.wikipedia.org/sr-el/Михаило_Петровић_Алас¹⁹⁰
- [2] [https://sr.wikipedia.org/sr-el/Милутин_Гарашанин_\(политичар\)](https://sr.wikipedia.org/sr-el/Милутин_Гарашанин_(политичар))
- [3] <https://www.genealogy.math.ndsu.nodak.edu/id.php?id=53473>
- [4] https://en.wikipedia.org/wiki/Joseph-Louis_Lagrange
- [5] https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Hermite
- [6] https://en.wikipedia.org/wiki/Joseph_Liouville
- [7] https://en.wikipedia.org/wiki/Siméon_Denis_Poisson
- [8] https://en.wikipedia.org/wiki/Leonhard_Euler
- [9] https://en.wikipedia.org/wiki/Johann_Bernoulli
- [10] https://en.wikipedia.org/wiki/Jacob_Bernoulli
- [11] https://en.wikipedia.org/wiki/Gottfried_Wilhelm_Leibniz
- [12] https://en.wikipedia.org/wiki/Émile_Picard
- [13] https://en.wikipedia.org/wiki/Jean_Gaston_Darboux
- [14] https://en.wikipedia.org/wiki/Pierre-Simon_Laplace
- [15] https://en.wikipedia.org/wiki/Jean_le_Rond_d'Alembert
- [16] https://en.wikipedia.org/wiki/Christiaan_Huygens
- [17] https://en.wikipedia.org/wiki/Willebrord_Snellius
- [18] https://en.wikipedia.org/wiki/Nicolaus_Copernicus
- [19] https://en.wikipedia.org/wiki/Domenico_Maria_Novara_da_Ferrara
- [20] https://en.wikipedia.org/wiki/Luca_Pacioli
- [21] https://en.wikipedia.org/wiki/Nicolas_Lemery
- [22] <https://en.wikipedia.org/wiki/Erasmus>
- [23] https://en.wikipedia.org/wiki/Joseph_Justus_Scaliger
- [24] https://en.wikipedia.org/wiki/Gabriele_Faloppio
- [25] https://en.wikipedia.org/wiki/Janus_Lascaris
- [26] https://en.wikipedia.org/wiki/Basilios_Bessarion
- [27] https://en.wikipedia.org/wiki/Gemistus_Pletho
- [28] https://en.wikipedia.org/wiki/Demetrios_Kydonos
- [29] https://en.wikipedia.org/wiki/Gregory_Palamas
- [30] R. Mercier: Shams al-Dīn al-Bukhārī, In: Thomas Hockey et al. (eds.). *The Biographical Encyclopedia of Astronomers*, Springer Reference. New York: Springer, 2007, pp. 1047–1048.
- [31] http://www-history.mcs.st-andrews.ac.uk/Biographies/Al-Tusi_Nasir.html
- [32] <https://adonis49.wordpress.com/tag/kamal-al-din-ibn-yunus/>
- [33] http://www-history.mcs.st-andrews.ac.uk/Biographies/Al-Tusi_Sharaf.html
- [34] E. Stipanić: Mladen Berić (1885–1935). U: *Spomenica 130 godina Matematičkog fakulteta* (http://www.math.rs/files/Mladen_Beric.pdf).
- [35] https://sr.wikipedia.org/wiki/Сима_Марковић
- [36] Lj. Protić: Tadija Pejović. U: *Spomenica 125 godina Matematičkog fakulteta*, Beograd 1998 (<http://www.matf.bg.ac.rs/files/PejovicT.pdf>).
- [37] https://sr.wikipedia.org/sr-el/Тадија_Пејовић
- [38] https://sr.wikipedia.org/sr-el/Радивој_Кашанин

- [39] A. Nikolić: Jovan Karamata. U: Spomenica 130 godina Matematičkog fakulteta, Beograd 2003 (http://www.math.rs/files/Jovan_Karamata.pdf).
- [40] https://en.wikipedia.org/wiki/Jovan_Karamata
- [41] R. Dacić, M. Mateljević: Miloš Radojčić (<http://www.mi.sanu.ac.rs/History/radojcic.htm>)
- [42] G. V. Milovanović: Dragoslav S. Mitrinović (1908–1995), U: Život i delo srpskih naučnika, Biografije i bibliografije, 6 (M. Sarić, ed.), SANU, Beograd, 2000, 519–581.
- [43] https://sr.wikipedia.org/wiki/Драгослав_Митриновић
- [44] Радојка Марковић, Лично саопштење, око 1980.
- [45] http://www.zrenjaninskagimnazija.edu.rs/?page_id=23
- [46] A. Zolić: Konstantin Pavlovič Orlov. U: Spomenica 125 godina Matematičkog fakulteta, Beograd 1998 (<http://www.matf.bg.ac.rs/files/KonstantinOrlov.pdf>).
- [47] J. Milogradov-Turin: Department of Astronomy of the University of Belgrade, Publ. Astron. Obs. Belgrade, No. 75 (2003), 289–292.
- [48] S. Prešić: Dragoljub Marković. U: Spomenica 130 godina Matematičkog fakulteta, Beograd 2003 (http://www.math.rs/files/Markovic_Dragoljub.pdf).
- [49] Ž. Mijajlović: Đuro Kurepa. U: Spomenica 130 godina Matematičkog fakulteta, Beograd 2003 (http://www.math.rs/files/Djuro_Kurepa.pdf).
- [50] https://en.wikipedia.org/wiki/Đuro_Kurepa

